

הכנסת

מלט אופוזיציוני

אבן היסוד של הקואליציה הממשלתית הנוכחית היא שיתוף הפעולה ההדוק בין מפא"י והדתיים. הדתיים תומכים ללא סייג בכל המהלכים של מפא"י ומפא"י מוסרת לידי המפד"ל שלטון מוחלט במוסדות הדת. כל אופוזיציה פעילה היתה מחפשת דרך כים לקעקע את אבן היסוד הזאת. השבוע ניתנה לה ההזדמנות — אך היא הוחמצה. ההסכם היה זה בישיבה האחרונה של ועדת הפנים, לפני צאת הכנסת לפגרת פסח. על שולחן הוועדה היתה מונחת הצעת חוק תקציב השירותים הדתיים, שבאה להאריך את כהונת המועצות הדתיות. הח"כים ידעו כי הצעת החוק היתה תוצאה של ההסכם בין מפא"י והמפד"ל: תמורת תמיכת הדתיים במימשל הצבאי, בגירוש סובלן, בפחות ובקו הבטחוני והפוליטי של מפא"י הסכימה זו לשלם את המחיר מקופת המדינה. חוק השירותים הדתיים מעיד מיד לרשות המפד"ל כ-20 מיליון ל"ל שנה, במסווה של הענקת לצרכים דתיים. גם זה לא נעלם מעיני הח"כים, אשר קראו את סידרת הגילויים של העולם הזה על ניצול מוסדות הדת הממלכתיים לצרכים מפלגתיים מובהקים של המפד"ל (העולם הזה 1322-1320).

קבעה הצעת החוק: המועצות הדתיות הקיימות תיראנה כחוקיות, לתקופה של ארבע שנים נוספות. באותם מקומות שיש להשלים את הרכב המועצה הדתית, יעשה זאת שר הדתות באמצעות מינויים. הממשלה תוסיף לממן שליש מתקציב המועצות הדתיות, השירותים המקומיות יהוייבו לשרים של שנייה שלישים הנותרים.

לפי מישמעת. עד כה לא יכלו הדתיים להבטיח למועצות הדתיות חוקי קבע, אלא שריהרות נאלץ להשיג את אישור הכנסת כל שנה מחדש. בכל פעם התנגדה האופוזיציה לסידור זה, תבעה הקיקת חוק קבוע. אך דווקא מפא"י התנגדה לכך, כי החידוש השנתי איפשר לה להפעיל לחץ מתמיד על הדתיים.

הפעם סברו הדתיים, כי המחיר ששילמו במשך השנה האחרונה היה שווה יותר מאשר הארכת כהונת המועצות הדתיות ב-2 שנה אחת בלבד. הם ניהלו מיקוח קשה עם מפא"י, איימו אפילו בפירוק הקואליציה. הסחיטה הצליחה, וח"כ ישראל ישעיהו חתם על ההסכם בשם מפלגתו.

הסכם זה לא נכלל בקה"היסוד של הקואליציה, ועל כן חל לגבי חוק ה"מישמעת" הקואליציונית. אילו נוצרה חזית אופוזיציונית מלוכדת נגד ההסכם, יתכן כי אחדות העבודה ופועלי אגודת ישראל היו מצטרפים לחזית זו. מכל מקום, היו נציגי שתי סיעות אלה בין מותחי הביקורת הקשה ביותר על הצעת החוק, והם דרשו אף להגביל את ההארכה לשנה אחת בלבד. הפירצה זווייחה. אילו היה זה ח"י דוש שיגרתי לשנה אחת, כפי שהיה עד כה, יתכן כי לא היה מתעורר בוועדת הפנים שום ויכוח. אך מכיוון שהצעת החוק ביקשה הארכה של ארבע שנים, ראו כי כמה מנציגי האופוזיציה הצעת חוק חדש לגמרי. עלינו דרשו הם לערוך דיון מלא להזמין את שריהרות, דבר שהיה נמשך עד לאחר צאת הכנסת לפגרה.

במיקרה זה יכול היה השר לבחור באחת משתי דרכים: להסכים לכיור הארוך, תוך השארת המועצות הדתיות במצב בתי-חוקי או להיכנע ולהסכים להארכה של שנה אחת בלבד. הלך במיקרה זה: שלא תמיד יכולה מפא"י לשלם את התמורה המובטחת — דבר שהיה מתסס את שורות המפד"ל ומעורר את השאלה אם אמנם כדאית ההתמכרות המוחלטת למפא"י.

הישועה באה לשרהרות מבין שורות האופוזיציה עצמה. היה זה ח"כ הליברלים צבי צימרמן שצטרף למפא"י ולדתיים בוועדת הפנים, שדרשו להחיש את הדיון ולהחזיר את הצעת החוק להצבעה שניה ושלישית במליאת הכנסת. שם היה מובטח רוב קואליציוני מהיר. תוך ששעות עברה הצעת החוק את כל שלבי החקיקה, והפיצה שהסתמנה בחזית הקואליציה טויחה במלט אופוזיציוני.

כפיה דתית

שעת ביניים

„לאחר מתן החלטת הביניים של השופט ד"ר יצחק קיסטר, על סמכות המדינה ל-

התערב בשיקולים שלי לאן לשלוח את ילדי להתחנך, הנני רואה את עצמי נאלץ להוציא את ילדי מהמוסד הפני הירושלמי „שלהבת“.

אני מקווה שכעת יורה לי משרד החינוך והתחנך על בית הספר, בו יקבלו ילדי חינוך ברמת בתי הספר בתל-אביב, ולא ברמה מפגרת כמו בכפרים. יהא ברור לי כולם שכל שאיפתו היא שילדי יקבלו חינוך טוב ובעל-דמה, ושום דבר נוסף. „צעדי זה נעשה כדי לשים קץ למסע ה"לחץ שהופעל ללא הפסקה נגדי ונגד משי"פחתי, כתוצאה ממסלולו ילדי למוסד ה"פני“.

הוא קטע ממכתב, אשר ראובן שמואל, חקלאי ממושב בית-נחמיה שלח לסניגורו, שלמה כוהן-צידון. תוכנו הודאת ראובן שמואל בכישלון מילחמתו נגד כפיה דתית ולמען זכויותיו האזרחיות. הסיבה הישירה: החלטת ביניים של השופט קיסטר, בישיבה האחרונה של המשפט אותו מנהל משרד-הסעד נגד ראובן שמואל ומשפחתו למעלה מחצי שנה. (העולם הזה 1328).

משרד-הסעד, שהחליט להשתמש במיקרה כבתקדים משפטי נגד המיסיון הגיש תביע

המערכה הפוליטית הצפויה בשבועות הקרובים תתנהל כמעט כולה במישור הפנימי, בתוך מפא"י. מפלגות האופוזיציה, ואולי גם אחדות העבודה, ינסו להרחיב את היריעה סביב התפטרות הממונה על שירותי הבטחון, אולם מני וגמור בשלב זה עם כל החוגים בתוך מפא"י

לא לערב מפלגות אחרות. בתוך מפא"י עצמה, תהווה שרת החוץ גולדה מאיר מוקד התסיסה נגד כוהן-צידון ופרם. בתחילת השבוע הסכימה אומנם למנוע משבר מייד, לאור הצהרותיו המרגיעות של דויד בן-גוריון. אולם מיד לאחר מכן הגיעה למסקנה, כי אין בהצהרות אלה כל ממש, וכי כוונתן רק לשכך את חששותיהם של וותיקי הצמרת. גולדה סבורה, כי חילופי-הגברא בראש שירותי הבטחון תנו בידי פרס הזדמנות להשתלט סופית על מערכת החוץ של המדינה ולרוקן בכך את תפקידה של גולדה מכל תוכן.

לזו אישכול ופנחס ספיר, לעומת זאת, ינסו גם הפעם למנוע משבר, אף כי בתחילת הפרשה היו מוכנים ללכת עד הסוף. קוהשיכנוע שלהם: אם תתפטר גולדה מתפקידה, תחליש את החזית האנטי-פרסית. אין כל בטחון עדיין, שאמנם תקבל גולדה מאיר את טיעונם, וקיימים סיכויים של ממש שהיא תתפטר.

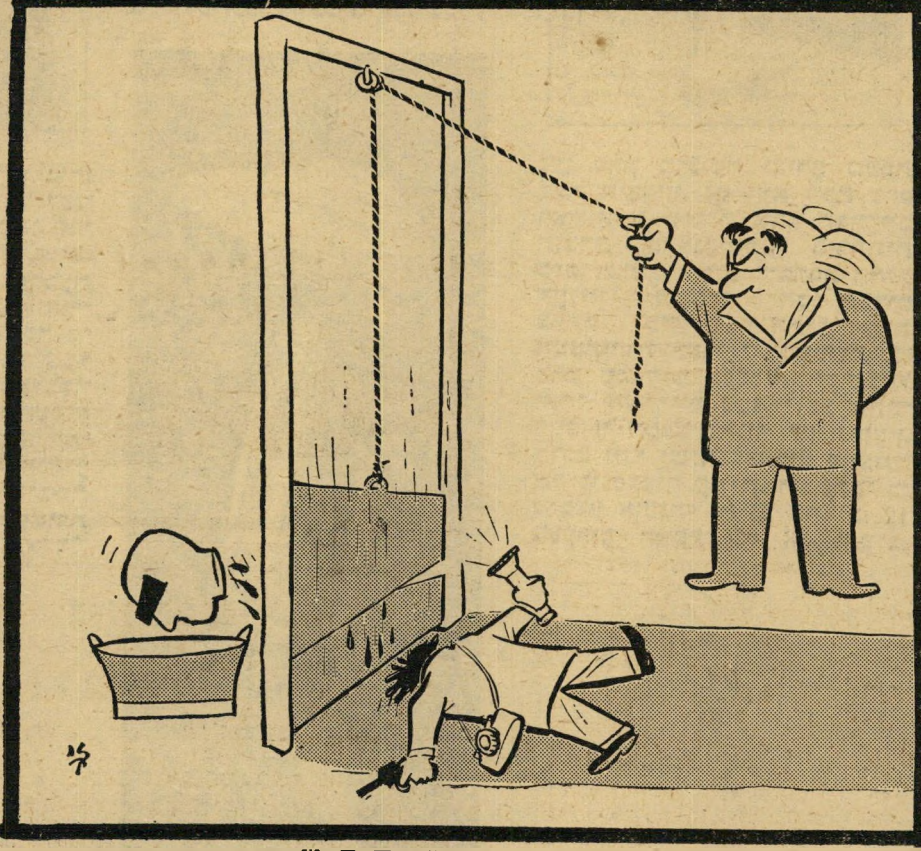
היחידו שיצא מחוזק מן הפרשה יהיה שמעון פרם. אחרי שנעוררית העסק הביש של בן-גל, וחיסולו של הממונה על שירותי הבטחון, שהיה ממתנגדי פרס המובהקים, יתחזק שמעון פרס לאי-שעיור יותר בעמדות

השלטון החשובות במדינה.

לעומתו, תרד כי מידה ניכרת השי-פעתו של משה דיין. בפרשה האחרונה נקט עמדה פאסיבית — לא מפני שלא היה איכפת לו, אלא ששוב לא נותר לו אותו כוח בתוך צמרת מפלגתו, שיאפשר לו התערבות יעילה נגד פעולותיו של פרס.

קיימים סיכויים, כי בקרוב ישוחררו ממאסרם חלק מן האנשים ברצח ד"ר קסטנר ואולי אפילו כולם.

הספסרות בקרי קעות תזכה להתי-עניינות ציבורית רבה בקרוב. בין ה-שאר: צפויים גילויים מרשימים על חלקם של אישים מפלגתיים, פקרי דים ממשלתיים בכירים וראשי עיריות בספרות

הבו ראש חדש!

הענפה, שהכניסה עשרות מיליונים של לירות לכיסיהם.

צפה לשעורויה שתקום סביב גילויי מעילה של פקיד בכיר באחד ממוסדות ההפטרות הכללית. הנהלת המוסד, אשר גילתה בעצמה את המעילה, שהסתכמה בסכום של כעשרים אלף לירות, לא מסרה על הפרשה למסורה, כפנה על האיש לפרוש מתפקידו ולהחזיר את סכום המעילה במלואו. עתה תועלה התביעה למסור את הפרשה לערכאות.

תוך מספר חודשים יוחל בהנחת מפולת הברזל בקן אורון-בארישבע. נוכח הפעלתם הקרובה של מתקנים חדישים במפעלי הפוספטים באורון, והתחלת הכרייה בחבל ערד, לא יהיה מנוס מפתרון בעיית התובלה של התוצרת באמצעות הרכבת.

הרכ הראשי יצחק ניסים ידרוש מוועדת הפנים של הכנסת שתתייעץ עמו כטרם תסכם את הדיונים בהצעת חוק בחירת הרבנים הראשיים; המונח עתה על שולחן הועדה. כוונתו: לגייס את ח"כי המפלגות החילוניות נגד כמה מתקנות החוק, בהן מעוניינת המפד"ל. יתכן גם כי יצליח לגייס את שופטי בתי-הדין הרבניים, שיטענו כי יש להם זכות להשמיע את דעתם, מאחר שהרבנים הראשיים הם גם נשיאי בית הדין הרבני הגבוה.

הצעה ליבראלית לגבי חוק זה: להגביל את הגיל של רב ראשי ל-70 שנה, דבר שיבטל את מועמדותו של מועמד המפד"ל למישרה זו: הרב איסר יהודה אונטרמן, בן ה-78.

עה לבית-המשפט המחוזי, בה ביקש לצוות על ראובן שמואל להוציא את ילדיו ממוסד מיסיוני. „אין אפשר להכריח את ההורים לחנך ילדיהם בבית-ספר זה ולא אחר; אין ל"השלים בין הצדו המבוקש לבין חופש המצפון וחופש-הפרט של האדם“ שאלה זו העמיד עורך-דין כוהן-צידון בבקשתו להפסיק את התהליכים המשפטיים, אשר הגיש בישיבת בית-המשפט, לפני הודש ימים (העולם הזה 1330).

כמו פסק-דין סופי. ההחלטה, שהתקבלה ביום השלישי האחרון על ידי השופט קיסטר, באה כהפתעה גמורה. „מעולם לא שמעתי על החלטת ביניים כזאת.“ אמר בתדהמה עורך-דין כוהן-צידון. „זה מצל" צל כמו פסק-דין סופי“.

כי החלטתו של השופט קיסטר, היא לא רק בעלת אופי של פסק-דין סופי, קובעת תקדימים בתחום הרבה יותר רחב: „לפי הטענות והעדויות, יש ויש מקום להתי-ערבות.“ קבע השופט בהחלטתו, המשתרעת על יותר מ-10 עמודים. „שתי נקודות הן לרעת הילדים: אל"ף: הילדים בגיל 6-10 נמצאים במוסד בירושלים ולא בבית-ה-הורים. ב"ת: הילדים, שהם יהודים, אינם גדלים ביתם, אלא במוסד מיסיוני... אין אומנם בארץ כל חובה לחנך בדת מסוימת, אבל ברור כי טובת הילדים דורשת כי הילדים לא יחונכו בדת שונה מדת הוריהם. (המשך בעמוד 14)